

На основу члана 48. Статута Универзитета у Крагујевцу и члана 40. Статута Учитељског факултета у Ужицу, Наставно-научно веће Учитељског факултета у Ужицу на седници одржаној 28. 02. 2011. године, донело је

ОДЛУКУ

о формирању Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације

1. Формира се Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата мр Мирјане Стакић под називом „Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од I до IV разреда основне школе“ у саставу.

1. проф. др Драгољуб Зорић, редовни професор за ужу научну област Методика наставе српског језика и књижевности, српски језик и књижевност на Учитељском факултету у Ужицу, председник Комисије;

2. проф. др Миомир Милинковић, редовни професор за ужу научну област Методика наставе српског језика и књижевности, српски језик и књижевност на Учитељском факултету у Ужицу, ментор;

3. проф. др Бранко Ристић, ванредни професор за ужу научну област Методика наставе српског језика и књижевности на Учитељском факултету у Лепосавићу, Универзитет у Приштини, члан Комисије.

Комисија је дужна да Извештај о оцени дисертације достави у року од 60 дана од дана именованја. Сваки члан Комисије има право да поднесе посебан Извештај.

Доставити:

- члановима Комисије
- мр Мирјани Стакић
- Архиви Факултета

Председник
Наставно-научног већа

Крстивоје Шпијуновић
др Крстивоје Шпијуновић

Бр. 91

5.5. 2011 ГОД.
31000 УЖИЦЕ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА У УЖИЦУ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Предмет: Извештај Комисије за оцену докторске дисертације

Наставно-научно веће Учитељског факултета у Ужицу, Универзитета у Крагујевцу, на седници од 28. 02. 2011. године, именovalo је одлуком бр. 3/2 Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације *Методички приступ уметничкој приповеци од првог до четвртог разреда основне школе*, магистра Мирјане Стакић. Комисија у саставу: проф. др Миомир Милинковић, проф. др Драгољуб Зорић, проф. др Бранко Ристић, након свестраног сагледавања и анализе рада, даје следећи

ИЗВЕШТАЈ

І ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Основни биографски подаци

Мирјана Стакић, девојачко Грубовић, рођена је 29. 06. 1973. године у Владичином Хану. Основну школу завршила је у Александровцу, педагошку у Крушевцу, Филолошки факултет у Приштини, на коме је дипломирала са оценом 9,00. Постдипломске студије завршила је с просечном оценом 9,60. Магистрала је 2002. године на Филозофском факултету у Косовској Митровици одбравивши рад *Стручне методе у настави књижевности (биографска, психолошка и социолошка)*. Докторска теза *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од I до IV разреда основне школе*, одобрена јој је 2008. године, на Учитељском факултету у Ужицу.

Од 1996/97. била је асистент приправник, за предмет *Методика наставе српског језика и књижевности*, на Филолошком факултету у Приштини, до 2002. године, када прелази на место директора Библиотеке „Љубиша Р. Ђенић“ у Чајетини. Од 2005. године, је наставник српског језика и књижевности у Основној школи „Димитрије Туцовић“ у Чајетини.

Од 2006. до 2010. члан је уредништва часописа за књижевност, уметност и културу „Међај“, у Ужицу, а од 2010. године је главни уредник овог часописа.

Коаутор је са професором др Миомиром Милинковићем акредитованих семинара од стране Министарства просвете за 2011/2012 годину:

1. *Структура и форма писмених и усмених облика изражавања у настави и ваннаставним активностима*; 2. *Мотивисање ученика за читање књижевног дела.*

2. Научно-истраживачки рад

2.1. Уџбеници и монографије:

1. Стакић, М. (2002): *Стручне методе у настави књижевности*, Чачак: Легенда – 249 стр. [UDK 82.09 371.3.: 82; ISBN 86–83525–32–5; COBISS-ID 101340940] (M42)
2. Милинковић, М. и Стакић, М. (2011): *Чаролија читања 6 – Читанка за шести разред основне школе*, Пожега: Епоха (Уџбеник је одобрен од стране министарства просвете решењем број 650–02–00566/2010–06 од 21.09.2010.)

2.2. Стручни и научни радови:

1. Грубовић, М. (1995/96): „Проблем поетике симбола: компарација романтизам – симболизам“, Зборник радова Филолошког факултета, број 5–6, Приштина, стр. 137–149, резиме на руском језику [UDK 82.01/09; ISSN 0354–7795; COBISS. SR-ID 74664716] (M51)
2. Грубовић, М. (1997): „Значај уметничког доживљаја за књижевну интерпретацију“, *Школски час*, Београд, година XV, број 4, стр. 12–18 [ISSN 0354–348X] (M52)
3. Грубовић, М. (1998): „Нихилизам као тематски контекст књижевности“, у: *Зборник Филолошког факултета*, Приштина, број 7, стр. 169–181, резиме на руском језику [UDK 165.72:82; ISSN 0354/7798; COBISS. SR-ID 68797442] (M51)
4. Грубовић, М. (1998): „Дуализам у Његошевом *Горском вијенцу*“, *Школски час*, Београд, година XVI, број 5, стр. 36–46 [UDK 886.1.09–1; ISSN 1450–6521; COBISS. SR-ID 67211778] (M52)
5. Стакић, М. (1999): „Симболика пејзажа у Домановићевим сатирама“, у: Зборнику: *Књижевно дело Радоја Домановића – ново читање*, Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитет: Студијска група за српски језик и књижевност Филозофског факултета, стр. 243–251 [UDK 886.1.09–7 (063) (082); ISBN 86–7379–056–5; COBISS. SR-ID 149087239] (M63)
6. Грубовић, М. (1999): „Психолошка метода у науци о књижевности“, *Школски час*, Београд, година XVII, број 5, стр. 38–42 [UDK 372.882; ISSN 1450–6521; COBISS. SR-ID 73608706] (M52)
7. Стакић, М. (2000): „Методе у настави књижевности и њихова подела“, *Школски час*, Београд, година XVIII, број 3–4, стр. 36–46 [ISSN 1450–6521; UDK 372.882 : 371.3; COBISS. SR-ID 76918786] (M52)
8. Стакић, М. (2000): „Биографска метода“, *Школски час*, Београд, година XVIII, број 2, стр. 26–34 [UDK 372.882: 371.3; ISSN 1450–6521; COBISS. SR-ID 76910082] (M52)
9. Стакић, М. (2001): „Симболика пејзажа“, *Школски час*, Београд, година XIX, број 5, стр. 64–72 [ISSN 1450–6521] (M52)
10. Стакић, М. (2001): „Етно-културолошка истраживања у настави књижевности“, *Школски час*, Београд, година XIX, број 3–4, стр. 20–24 [ISSN 1450–6521] (M52)
11. Стакић, М. (2003): „Тумачење песме «Албатрос» Шарла Бодлера уз доминацију биографске, психолошке и социолошке методе“, *Школски час*, Београд, година XXI, број 3–4, стр. 112–130 [ISSN 1450–6521] (M52)
12. Стакић, М. (2003): „Значај методолошко-методичких поступака усмерених ка развијању љубави према књижевности“, *Школски час*, Београд, година XXI, број 2, стр. 46–52 [UDK 371.3: : 82; ISSN 1450–6521; COBISS. SR-ID 112062732] (M52)
13. Стакић, М. (2008): „Motivating the students for reading and experiencing the literary work“, *Contemporary intentions in education*, Volume 2, Ohrid, Macedonia, стр. 73–81 [UDK 37 (062); ISBN 978–9989–823–26–8; COBISS. MK-ID 72611850] (M33)

14. Стакић, М. (2008): „Нова антологија српске поезије за децу“, *Међај*, Ужице, година XXVIII, број 69/70, стр. 140–144 [ISSN 0351– 5451; UDK 821.163.41.09–93–1 (082.2) (049.32); COBISS. SR-ID 156120076] (M53)

15. Стакић, М. (2008): „Дефиниција појма реализам“, *Међај*, Ужице, година XXVIII, број 67/68, стр. 125–130 [ISSN 0351– 5451] (M53)

16. Стакић, М. (2009): „Дефиниција уметничке приповетке“, *Међај*, Ужице, година XXIX, број 76/77, стр. 78–86 [ISSN 0351– 5451] (M53)

17. Стакић, М. (2010): „Тумачење непознатих речи и израза у савременој настави књижевности за децу“, у: Тематски зборник *Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*, Врање: Учитељски факултет у Врању, стр. 320–329, резиме на руском језику [UDK 821.09–93 (082) 371.3::811.163.41 (082); ISBN 978–86–82695–78–3] (M63)

18. Стакић, М. (2010): „Форме приповедања у уметничкој приповеци“, *Међај*, Ужице, година XXX, број 75, стр. 54–68 [ISSN 0351– 5451] (M53)

19. Стакић, М. (2010): „Фабула и сиже уметничке приповетке“, *Међај*, Ужице, година XXX, број 72, стр. 113–124 [ISSN 0351– 5451] (M53)

2.3. Књижевнокритички радови:

1. Стакић, М. (2010): „Ишчитавање збирке са становишта савремених мерила естетског вредновања“ (приказ), *Зборник радова*, Учитељски факултет у Ужицу, година 13, број 12, стр. 258–260 [ISSN 1450–6718; COBISS. SR-ID 146220551]

2. Стакић, М. (2008): „Нова антологија српске поезије за децу“, *Детињство*, година XXXIV, број 3, стр. 100–103 [UDK 82; ISSN 0350–5286]

3. Стакић, М. (2008): „О врећи за снове“, поговор у књизи Белчевић, М: *Врећа за снове*, Чајетина: Библиотека „Љубиша Р. Ђенић“, стр. 58–61 [UDK 821.163.41–1; ISBN 978–86–84219–21–5; COBISS. SR-ID 150923532]

2.4. Радови саопштени на међународним научним скуповима

1. Милинковић, М. и Стакић, М. (2011): „Васпитно-образовна функција књижевног дела“, Међународни научни скуп: *Школа као чинилац развоја националног и културног идентитета и проевропских вредности: образовање и васпитање – традиција и савременост*, Јагодина, 16. април 2011, организатор: Универзитет у Крагујевцу, Педагошки факултет у Јагодини, резиме на енглеском, стр. 65–67 [UDK 37.014.3 (048); 371.13(048); 371.3(048); 376.1 (048); 37.035.6 (048); ISBN 978–86–7604–096–4; COBISS. SR-ID 183158540]

2. Стакић, М (2009): „Тумачење непознатих речи и израза у савременој настави књижевности за децу“, Међународна научна конференција: *Савремени тренутак књижевности за децу у настави и науци*“, Врање, 8. мај 2009, организатор: Универзитет у Нишу, Учитељски факултет у Врању и Центар за научно-истраживачки рад, резиме на руском језику [UDK 371.3:821.163.41–93 371.3:81'367.62; ISBN 978–86–82695–68–4; COBISS. SR-ID 170686732]

3. Стакић, М (2008): „Motivating the students for reading and experiencing the literary work“, IV International Scientific Conference: *Contemporary intentions in education*, Скопје–Охрид, 13–15 Јун, 2008, Скопје: Faculty of Pedagogy „St. Clement of Ohrid“, [UDK 37 (062); ISBN 978–9989–823–26–8; COBISS. MK-ID 72611850]

4. Стакић, М. (1997): „Учитељи о буквару“, Међународни научни скуп: *Од првог српског Буквара Саве Инока Дечанског до компјутеризације наставе*, Брезовица, 7. и 8. новембар 1997, организатор: Универзитет у Приштини, Филозофски факултет.

5. Стакић, М. (1997): „Дуализам у Његошевом *Горском вијенцу*“, Међународни научни скуп: *Горски вијенац – интердисциплинарно проучавање*, Приштина – Печ – Призрен, мај 1997, организатор: Универзитет у Приштини, Филолошки факултет.

6. Стакић, М. (1997): „Значај уметничког доживљаја за књижевну интерпретацију“, Међународни научни скуп: *14. Конгрес Савеза славистичких друштава Југославије*, Будва, октобар 1997.

2.5. Радови саопштени на домаћим скуповима

1. Стакић, М (1998): „Симболика пејзажа у Домановићевим сатирама“, *Научна конференција: Књижевно дело Радоја Домановића – ново читање*, Ниш, 6. и 7. новембар 1998, организатори: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитет у Нишу [UDK 886.1.09-7 (063) (082); ISBN 86-7379-056-5; COBISS. SR-ID 149087239]

2.6. Белегристика:

1. Грубовић, М. (1998): *Ноћне птице*, Приштина: Студентски културни центар [UDK 886.1-1]

2. Стакић, М. (1999): *Мандрагора*, Ужице: АРТ [UDK 886.1-1; ID 77849100]

3. Стакић, М. (2004): *Самовања*, Рума: Српска књига [UDK 821.163.41-14; ISBN 86-7564-191-5; COBISS. SR-ID192186887];

Стакић, М. (2004): *Анина прича*, [UDK 821.163.41-31; ISBN 86-83525-76-7; COBISS. SR-ID 115112204]

4. Стакић, М. (2005): *Хајдучица*, прво издање [UDK 821.163.41-31; ISBN 8677-84-006-0; COBISS. SR-ID 122505740]

5. Стакић, М. (2006): *Кисело грожђе*, [UDK 821-163-41-31; ISBN 86-7784-037-0; COBISS. SR - ID 129559564]

6. Стакић, М. (2007): *Повратак Одисеја*, Чачак: Легенда [UDK 821.163.41-32; ISBN 978-86-7784-085-3; COBISS. SR.- ID 140916748];

7. Стакић, М. и Грубовић, Ј. (2008): *Изгубљене душе*, Чачак: Легенда [UDK 821.163.41-31; ISBN 978-86-7784- 118-8; COBISS. SR-ID149347084]

2. Структура и садржај докторске дисертације

Докторска дисертација мр Мирјане Стакић, *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе*, написана је на 572 стране формата А-4, са 25 табеларних прегледа, 24 слике, 11 илустрација и три графикона. Структура рада компонована је у девет поглавља: *1. Теоријски приступ уметничкој приповеци*, *2. Мотивисање ученика за читање уметничке приповетке*; *3. Читање и истраживачки (припремни) задаци у тумачењу уметничке приповетке у настави*; *4. Рецепција и доживљавање уметничке приповетке у настави*; *5. Методички поступци приликом интерпретације уметничке приповетке*; *6. Методолошки поступци у тумачењу уметничке приповетке*; *7. Стваралачка примена*; *8. Методологија истраживања*; *9. Резултати истраживања*. Наведеним поглављима претходи *Увод*, а на крају су *Закључак*; *Abstract* и кључне речи на енглеском језику, *Литература*, *Прилози – истраживачки инструменти*.

Предмет докторске дисертације *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од I до IV разреда основне школе* подразумева свеобухватно сагледавање уметничке приче и изналажсње

методичких и методолошких приступа у тумачењу њене тематске, естетске, стилске и идејне структуре.

У методичкој теорији и пракси, код нас и у свету, изграђен је читав низ поступака који се примењују у тумачењу књижевног дела. У приступу уметничкој приповеци докторант се служи и ранијим искуствима и изучавањима, књижевноисторијским, теоријским и методичким тумачењима, архивским записима и подацима, књижевноестетском анализом и други облицима стилског и уметничког вредновања. Регистар тема и проблема које кандидат изучава веома је широк. Докторант теоријски и критички, на основу спроведених истраживања, сагледава различите могућности методичког приступа уметничкој приповеци, уочава место и значај овог жанра у савременом тренутку науке о књижевности и у наставној пракси, доказује да без изграђеног методичког система нема успешног увођења ученика у свет конкретног књижевног дела, нити разумевања и изграђивања афинитета према књижевној уметности. На основу научно утемељених ставова и чињеница доказује да само добро осмишљен методички приступ обезбеђује успех у настави српског језика и књижевности и ствара неопходне претпоставке за даље свестрано изграђивање и образовање ученика. Ученици се оспособљавају да самостално улазе у свет књижевног дела, да логички размишљају и доносе сопствене закључке и судове

Тематски оквир докторске тезе ширином обухваћених питања и проблема нуди нова сазнања у области интердисциплинарне примене методских и методолошких приступа у тумачењу и интерпретацији књижевног текста.

Садржај докторске дисертације

УВОД

- 1. ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП УМЕТНИЧКОЈ ПРИПОВЕЦИ** стр. 12– 129;
 - 1.1. Дефиниција уметничке приповетке,
 - 1.2. Фабула и сиже,
 - 1.3. Композиција уметничке приповетке,
 - 1.4. Форме приповедања,
 - 1.5. Јунаци приповетке,
 - 1.6. Језик и стил уметничке приповетке),
 - 1.6.1. Условљеност стила и језика уметничке приповетке њеном припадношћу одређеној приповедној врсти;
 - 1.6.2. Условљеност стила и језика уметничке приповетке временом њеног настанка и припадношћу одређеном књижевном раздобљу;
 - 1.6.3. Специфичност и улога језика уметничке приповетке у стилским истраживањима;
 - 1.6.4. Значај и улога стилских средстава у изучавању стила и стилских особености ствараоца
 - 1.7. Приповетка за децу
- 2. МОТИВИСАЊЕ УЧЕНИКА ЗА ЧИТАЊЕ УМЕТНИЧКЕ ПРИПОВЕТКЕ** стр. 148–166.
 - 1.7. Мотивисање ученика за читање књижевних дела,
 - 1.8. Мотивисање ученика за читање уметничке приповетке.

3. ЧИТАЊЕ И ИСТРАЖИВАЧКИ (ПРИПРЕМНИ) ЗАДАЦИ У ТУМАЧЕЊУ УМЕТНИЧКЕ ПРИПОВЕТКЕ, стр. 188–212

- 3.1. Функција, значај и врсте читања у настави књижевности,
- 3.2. Улога и значај истраживачких (припремних) задатака у тумачењу уметничке књижевности,
- 3.3. Читање и истраживачки (припремни) задаци у тумачењу уметничке приповетке.

4. РЕЦЕПЦИЈА И ДОЖИВЉАВАЊЕ УМЕТНИЧКЕ ПРИПОВЕТКЕ У НАСТАВИ, стр. 228–257.

- 4.1. Рецепција књижевноуметничког дела,
- 4.2. Дечја рецепција књижевноуметничког дела,
- 4.3. Рецепција уметничке приповетке у настави књижевности.

5. МЕТОДИЧКИ ПОСТУПЦИ ПРИЛИКОМ ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ УМЕТНИЧКЕ ПРИПОВЕТКЕ, стр. 275–368.

- 5.1. Аналитичкосинтетичко проучавање текста уметничке приповетке,
- 5.2. Локализовање текста уметничке приповетке,
- 5.3. Тумачење непознатих речи и израза у тексту уметничке приповетке, 5. 5.4. Композициона анализа уметничке приповетке,
 - 5.4.1. Препричавање текста уметничке приповетке,
 - 5.4.2. План текста уметничке приповетке,
- 5.5. Анализа књижевних ликова,
- 5.6. Тематско-идејна анализа уметничке приповетке,
- 5.7. Анализа језичко-стилских поступака,
- 5.8. Извођење закључака о суштинским вредностима интерпретиране уметничке приповетке.

6. МЕТОДОЛОШКИ ПОСТУПЦИ У ТУМАЧЕЊУ УМЕТНИЧКЕ ПРИПОВЕТКЕ, стр. 372–451.

- 6.1. Дефинисање појма методе,
- 6.2. Методе у настави књижевности,
- 6.3. Подела (типологија) метода у настави књижевности,
- 6.4. Стручне (специјалне) методе у настави књижевности,
- 6.5. Значај функционалног избора метода при интерпретацији уметничке приповетке,
- 6.6. Психолошка метода у настави књижевности и њена улога у тумачењу уметничке приповетке,
- 6.7. Психоаналитичка истраживања у науци о књижевности,
 - 6.7.1. Психоаналитичка метода у настави књижевности,
 - 6.7.2. Примена психоаналитичке методе приликом тумачења уметничке приповетке од првог до четвртог разреда основне школе,
- 6.8. Социолошка метода у науци и настави књижевности,
 - 6.8.1. Примена социолошке методе у тумачењу уметничке приповетке,
- 6.9. Ефикасност методолошких поступака примењених у интерпретацији уметничке приповетке.

7. СТВАРАЛАЧКА ПРИМЕНА), стр. 455–488;

7.1. Интерпретација уметничке приповетке у настави српског језика и књижевности,

7.2. Интерпретација „Приче о доброј роди“, Стојанке Грозданов - Давидовић, Методички и методолошки осврт на интерпретацију „Приче о доброј роди“

7.2.1. Мотивисање ученика за читање и доживљавање „Приче о доброј роди“ ,

7.2.2. Изражајно (интерпретативно) читање „Приче о доброј роди“,

7.2.3. Доживљавање и рцепција „Приче о доброј роди“,

7.2.4. Уочавање проблема,

7.2.5. Подела ученика на групе, подела истраживачких задатака и усмерено читање приче,

7.2.6. Аналитичкосинтетички рад на интерпретацији уметничког текста,

7.2.7. Уопштавање резултата до којих се дошло групним радом,

7.2.8. Домаћи задатак,

7.2.9. Стваралачка синтеза,

7.3. Методолошки осврт на на интерпретацију „Приче о доброј роди“.

8. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА, стр. 494–503.

8.1. Предмет и проблем истраживања,

8.2. Циљ истраживања,

8.3. Задаци истраживања,

8.4. Хипотезе истраживања,

8.5. Дефинисање варијабли,

8.6. Узорак истраживања,

8.7. Истраживачки поступци и методе,

8.8. Инструменти истраживања,

8.9. Ток истраживања,

8.10. Обрада података.

9. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА, стр. 505–524.

9.1. Утицај експерименталног методичког приступа на степен остварености наставних циљева,

9.2. Утицај мотивисања ученика за читање књижевних дела на развијање интересовања према читању уопште,

9.3. Поптовање уметничких доживљаја подстиче интересовање за књижевно дело,

9.4. Утицај усмереног читања уметничког текста праћеног истраживачким задацима на степен остварености наставних циљева,

9.5. Повезаност оцене и наставног фактора.

ЗАКЉУЧАК, стр. 526–533;

ABSTRACT, стр. 534,

ЛИТЕРАТУРА, стр. 535–552;

ПРИЛОЗИ – ИСТРАЖИВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ, стр. 553–572.

- 1. Анкетни листић,**
- 2. Финални текст,**
- 3. Кључ за бодовање финалног текста,**
- 4. Писана припрема за контролну групу,**
- 5. Писана припрема за експерименталну групу,**
- 6. Евиденциона листа.**

Уводни текст садржи тему и оквир истраживања, структуру и форму дисертације. Докторант истиче да његово истраживање представља свеобухватно сагледавање уметничке приповетке и изналагање методичких приступа у тумачењу њене тематске, естетске, стилске и идејне структуре. Сматра да уметничка приповетка као класична књижевна форма „није довољно истражена у методици, методологији и теорији“ и наставној пракси. Наглашава да ће се посебно бавити естетским вредностима књижевног текста и могућностима методичко-методолошких приступа његове интерпретације, са становишта сазнајних, естетичких и стилско-језичких вредности. Естетска вредност приповетке није само предмет књижевних теоретичара, естетичара и филозофа, већ и важно питање васпитнообразовног рада, на свим нивоима наставе.

У првом поглављу докторант дефинише приповетку са становишта општих законитости поетике, истиче њене жанровске карактеристике, са посебним освртом на естетичке вредности књижевног текста. Детаљно разматра фабулу, сиже, композицију, форме приповедања и карактерне особине ликова. Језик и стил овог књижевног модела дефинише као особеност по којој се овај жанр диференцира у односу на друге књижевне форме. Приповетка је продукт исконске човекове потребе за лепим и корисним, али и као незаобилазна тема у свим облицима наставе, у процесу изграђивања ученикове личности. Посебну пажњу посвећује питању стила и језика као принципу и основном елементу естетске вредности књижевног текста. У даљем рапчлавању ове теме, изучава општа питања лепог и критеријуме естетског вредновања. Настоји да проблем који анализира преведе у сферу наставе српског језика и књижевности, као посебно усмерене делатности, вишеструко маркираних циљева, у процесу подизања младих нараштаја, у развијању њихове личности, општих, сазнајних и стваралачких способности, вољних навика и осећања за лепо. У тумачењу естетске и стилске вредности књижевног текста успешно користи искуства савремених методолошких и књижевнотеоријских приступа, као што су позитивизам, формализам, структурализам, психоанализа и феноменолошки метод, који захтева изучавање различитих вредности, као што су слој звукова, слој предметности и слој морфолошких и схематизованих значења. Изучавање стилских вредности уметничког текста не остварује се само у области стилистике и лингвостилистике „већ улази и у домен индивидуалне психологије личности и захтева познавање и ширих друштвених и историјских прилика у времену у којем је аутор живео и стварао“.

Део првог поглавља посвећен је приповедним моделима намењеним деци. Докторант дефинише и ближе одређује карактеристике приче за децу, са становишта жанровске, тематске, стилско-језичке, естетске и идејне вредности. Настоји да одреди граничну линију овог књижевног жанра у односу на општу књижевност и приповетку намењену одраслом читаоцу. Да ли граница између

приче за децу и одрасле уопште постоји, питање је које аутор осветљава са становишта стваралачких методолошких приступа модерне рецепције. Закључује да је скоро немогуће повући оштру границу између приче за децу и одрасле, а то илуструје Андерсеновим бајкама које привлаче пажњу свих узрасних нивоа, али и Андрићевом причом *Аска и вук*, која је по структури и фабули доступна малом читаоцу, али је по метафорици значења и порука прича за одрасле. Докторант жанровски дефинише причу за децу, са становишта тематске структуре, по критеријуму реалног и иреалног, традиционалног и модерног и по критеријуму форме и стилско-уметничке вредности. Филозофија апсурда није само питање и стваралачки метод рефлексивне прозе за одрасле, већ је уграђена и у уметничко ткиво дечје прозе, о чему илустративно говори Андрићеве приче за децу. На крају закључује да приповетку за децу ваља посматрати у ширем значењу, обухватајући и уже епске форме као што су цртица, запис, новела и прича, „али и оне средње, попут бајке и развијене приповетке, чија се радња дешава у дужем временском периоду и обухвата већи број епизода“. У оквиру приповедне прозе за децу, могу се разликовати, као њене подврсте, „готово све врсте уметничких приповедака које постоје и у књижевности намењеној одраслом аудиторијуму“.

Докторант у другом поглављу дисертације изучава читање, као неопходну фазу у рецепцији садржине и стилско-језичких вредности уметничке приповетке и мотивисање ученика за читање. Примерима доказује да од квалитета читања зависи успех школске, или било којег вида књижевноестетске анализе уметничке приповетке. Читање је прва фаза у рецепцији књижевног текста, неопходна у свим облицима наставе, на свим нивоима образовања. Квалитет читања и емотивни однос читаоца према уметничком тексту, одређују његов укупни однос према конкретном књижевном делу. Читалац формира свој индивидуални свет, а свет пишчеве фикције преображава се у његовој свести као особен и непоновљив стваралачки чин. Да би ушао у свет књижевног текста, ученик прво чита, па онда тумачи дело. Мотивациони поступци за читање су бројни и разноврсни, а условљени су природом дела и одабраним методичким приступима. Квалитет комуникације на линији: књижевно дело – писац – читалац, представља, по мишљењу докторанта, најчешће изворе мотивационих поступака. Знање наставника, његова припрема, инвенција и креативност, такође су значајни чиниоци мотивације. Погледе и судове о проблемима мотивације докторант изводи на основу анализе приповедака *Богојављењска ноћ*, Светозара Ђоровића, *Врапчић*, Максима Горког, *Самоћа*, Бранка В. Радичевића, *Бајка о белом коњу*, Стевана Раичковића, *Улица Филипа Вишњића*, Светлане Велимар-Јанковић, *Мостови*, Иве Андрића и др. Наглашава да наставник може функционално употребити садејство различитих видова уметности (музика, сликарство, сценска уметност), да би се побудила радозналост ученика за уметничко дело. Овај став илуструје анализом Андрићеве приче *Мостови*. Доказује да се мотивација ученика за садржај ове приче може остварити уметничким фотографијама, које наставник даје ученицима пре читања и наставне интерпретације. На крају закључује да избор мотивационих поступака зависи од природе текста који се чита, од његове тематске и естетске структуре, а потом од психофизичког узраста ученика, од образовања и општих способности наставника.

У трећем поглављу докторант изучава и анализира читање и истраживачке задатке у тумачењу уметничке приповетке. Тумачење, сазнавање

и разумевање уметничког дела, немогуће је ако ученици у потпуности не овладају вештином читања. У детаљнијој анализи овог питања осветљава различите начине читања (интерпретативно, доживљајно, логичко, истраживачко, читање у себи, естетско) и њихову функционалну примену у настави. Наглашава да је моћ понирања у дубински слој књижевног текста условљена вишим квалитетом читања. Читалац је тумач и аниматор пишчевих идеја; у пишчевом говору он препознаје говор ликова, опште ознаке времена и друштва о којем се у делу говори. Од посебног је значаја неговање дикције, стандардног књижевног и логичког акцента, ритма, мелодије, мисаоно-емотивног ангажовања и екстралингвистичких вредности говора.

Обрада књижевног текста применом стваралачке наставе, условљена је припремом наставника и ученика. Наставник се припрема на плану струке, теорије и методичких иновативних приступа, а ученик у реализацији истраживачких задатака. Овој операцији претходи истраживачко читање које омогућава индивидуални рад и економично коришћење времена. Докторант наглашава да током истраживачког читања ученик није у улози пасивног хедонисте, већ активни чинилац који улази у свет књижевног дела и открива слојевитост његових порука и значења. Очекивани ефекти естетске и тематске анализе могу се најбоље остварити реализацијом истраживачких задатака продуктивног типа, у форми развијеног проблемског питања. Овај приступ захтева високу методичку спремност наставника, који пре обраде конкретног уметничког текста мора пажљиво проучити фиксирано дело и теоријску, књижевнокритичку и методичку литературу, а потом да маркира проблемско тежиште дела, рашчлањујући га на радне задатке. Мора да предвиди у коме ће се смеру кретати радозналост ученика, и да према томе већ дате истраживачке задатке на самом часу конкретизује низом подстицајних проблемских питања. Да би доказао на који се начин могу применити његови ставови и погледи у настави, нарочито када је реч о задацима репродуктивног и продуктивног типа, докторант врши детаљну анализу приповетке *Град*, аутора Јанка Веселиновића. Након анализе приповетке, закључује да истраживачки задаци прате целокупну реализацију наставе књижевности и да се везују за све врсте ученичке активности у току интерпретације уметничког текста. Наставнику се отварају нове могућности у креативној и стваралачкој примени интерпретативних метода, нарочито у реализацији различитих облика наставе у којима су ученици самостални истраживачи могућег света пишчеве фикције.

Четврто поглавље обухвата истраживање у коме докторант има циљ да осветли могућности и домете рецепције уметничке приповетке и њене интерпретације у науци о књижевности и у настави. У даљој анализи прати хронотоп пута који показује однос читаоца и изучаваоца књижевног дела од античког доба до данас. Посебно се задржава на Платоновом *Ијону* и Аристотеловој *Поетици*, а потом анализира учења и ставове доцнијих историчара уметности, књижевних критичара, теоретичара и филозофа. Више се задржава на погледима Михајла Бахтина, Роберта Ескарпија, Лава Виготског, Велека и Ворена, Хиполита Тена, Јана Мукаржовског, Сигмунда Фројда, Вилхема Шерера, Томаса С. Елиота, Ајвора А. Ричардса, Виктора Шкловског, Умберта Ека, Богдана Поповића, Николе Милошевића и других. Учења и ставове ових и других теоретичара и естетичара синтетично уопштава и формира јасне судове и погледе на рецепцију књижевног дела у науци и у настави.

Изучавање књижевног дела има дугу историју. Однос читаоца према његовој комплексној стилској и уметничкој структури изазивао је одувек неслагања естетичара и теоретичара књижевне уметности. Да ли се дело спознаје и доживљава рационалним могућностима примаоца, или у сфери његовог ирационалног бића. У XIX веку проучавање књижевног дела преноси се, макар имплицитно, у сферу психологије. Фројд који говори за зачетника психоаналитичког метода, сматрао је да се на поставкама о изучавању човекове душе (свест, подсвест, несвесно) могу осветлити различити начини рецепције књижевног дела. У књижевности за децу овај метод се показао делотворним нарочито у анализи књижевних ликова. Дете као читалац препознаје себе у јунацима из књижевних дела, саосећа са њима, идентификује се, уживљава у њихову судбину и при том пролази кроз различите фазе емотивних и естетских реакција. Закључна разматрања о овом питању, докторант сажима у три основна става. Рецепција књижевног дела је сложен процес, условљен различитим факторима:

1. Природом и структуром уметничког дела; 2. Друштвеним, социјалним, политичким и културним условима средине и времена његове рецепције; 3. Узрастом, природом, склоностима, афинитетима, личним укусом читалаца, као и степеном њихове опште културе и образовања. Од посебног је значаја да у рецепцији књижевног дела у настави, читалац има активан однос према литерарном свету писца и да постане „сустваралац“ који продубљује његова значења и поруке. Рецепција има двоструко деловање – од читаоца према делу, и од дела према читаоцу. Због тога рад на изградњи естетског укуса ваља започети већ у првом разреду основне школе, стваралачком наставом књижевности у којој би један од примарних циљева био да се код деце изгради и развије култура читања. Књижевно дело у млађим разредима ваља тумачити тако да оно на ученика делује „емоционално, сензитивно, стваралачки, мисаоно и етички“. Ове ставове даље образлаже и доказује у тематској целини *Дечја рецепција књижевноуметничког дела*. На примеру приповетке *Босоноги и небо*, Бранислава Црнчевића, говори о три фазе рецепције: перцепција приповетке, емотивно реаговање и рационално поимање приповетке.

У петом поглављу кандидат се бави методичким приступима у обради уметничке приповетке. Прво разматра аналитичкосинтетичко проучавање уметничког текста и дефинише тематски оквир овог поглавља. Наглашава да у методичком приступу ваља имати у виду природу и структуру самог текста који се обрађује и узраст ученика и њихове интелектуалне и доживљајно-рецепцијске могућности. Ако се правилно приступи избору текста и метода интерпретације, може се вршити даља анализа текста, при чему ваља посебно обратити пажњу на тему, фабулу, композицију, ликове, језичко-стилске и мисаоно-идејне слојеве приповетке. Наставник мора сваком тематском слоју посветити онолико пажње, колико то структура и особеност уметничког текста захтева. Обради приповетке, или одломака из дужих приповедних форми, мора се прићи од елементарних захтева анализе, као што су: шира и ужа локализација текста, тумачење непознатих речи и израза, анализа композиције, ликова, тематско-идејне структуре, извођење закључака о суштинским вредностима уметничког текста. У овом поглављу докторант се бави питањима тематске, естетске и идејне анализе текста на моделима из народне књижевности и на делима домаћих и страних писаца. Посебно се бави улогом наставника, његовом припремом и начинима реализације у интерпретацији текста уметничке

приповетке. Да би остварио очекиване ефекте наставе, наставник мора добро познавати и савремене теорију и методологију изучавања књижевности. У завршном делу поглавља студиозно разматра питање стилско-језичке анализе уметничког текста, изучава форме казивања, језичко-стилска средства и елементе језичке експресије. Језик се дефинише и посматра као средство уметничког обликовања свих слојева приче. Нарочито се маркирају његове лексичке вредности, синтакса реченице и импресивна и експресивна вредност језичких знакова.

Шесто поглавље садржи две тематске равни на којима докторант дефинише појам методе и делотворну примену методичких приступа у обради конкретне приповедачке прозе. Прво говори о комплексној структури књижевног дела које захтева да се у различитим видовима наставе бирају оне методе које омогућавају свестрано сагледавање његове уметничке грађе – тематске, стилске и идејне структуре. У даљим разматрањима дефинише појам наставне методе, а потом се детаљније бави методским поступцима у настави књижевности. У примени било које методе, ваља поћи од става да је предмет сазнања уметнички текст. Учесници васпитно-образовног рада су: књижевноуметничко дело, ученик и наставник. Улога ученика и наставника усмерена је ка истом циљу: сазнавање, тумачење и разумевање уметничког текста и свих вредности његове структуре. Докторант се, даље, бави и типологизацијом наставних метода. При том разматра и анализира искуства и ставове и других методичара и теоретичара, пре свих, Радмила Димитријевића, Милије Николића, Павла Ивића, Драгутина Росандића, Стане Смиљковић и Миомира Милинковића. У примени наставних метода истиче потребу кореспонденције са другим дисциплинама – психологијом, социологијом, филозофијом и историјом. Наглашава да је сасвим претенциозно давање апсолутне дефиниције у класификацији наставних метода, јер је књижевност као уметност у сталној експанзији. Овај став се потврђује сталним порастом обима књижевног стваралаштва, брзим и константним развојем науке о књижевности и континуираним усавршавањем наставне праксе у школама.

У оквиру изучавања метода и методичких приступа у обради књижевног текста, докторант се бави спољашњим и унутрашњим приступом уметничкој приповеци. У дискурсу унутрашњег проучавања дела посебно наглашава формализам, структурализам, семиотику, феноменологију, лингвистику и стилистику. Спољашњи приступ делу проистиче из свега што му је претходило и што је утицало на профилисање његове форме. Разматрају се и тумаче елементи који су на први поглед изван дела, али су итекако утицали на природу његове спољашње структуре. У том дискурсу се позива на бројна учења, пре свих на позитивизам, биографски приступ књижевном тексту, историјско проучавање књижевног текста, социолошки приступ, компаративно проучавање књижевности, теорију репепције, психоаналитички приступ и др. Од посебног је значаја, сматра докторант, функционални избор метода у интерпретацији уметничке приповетке. Изучавање метода је сврсисходно само ако се оне посматрају у оствареним ефектима књижевноуметничке интерпретације књижевног текста. Савремени теоретичари инсистирају на психоаналитичком приступу у тумачењу конкретног књижевног дела. Докторант сматра да психоаналитички метод ваља посматрати као незаобилазни приступ у реализацији модерне наставе, јер се и модерна књижевност, без обзира о којем

је жанру реч, развија и ствара као уметност која понире у психу савременог човека и истражује скривене пределе његовог унутрашњег света.

Седмо поглавље се бави проучавањем уметничке приповетке у савременој настави српског језика и књижевности. Примарни циљ наставе је да ученика упуту у богатство значења и порука књижевног текста; у свет асоцијативних слика које му на различите начине омогућавају духовну релаксацију и непоновљив естетски доживљај. Наставник мора бити добар историчар, теоретичар или књижевни критичар, јер је главни посредник између дела и читаоца. Ако је претходно добро проучио дело и доживео га на самосвојан начин, лакше ће увести ученика у свет његових скривених значења. Ученик ће се и сам оспособити за доживљај уметничког текста, на понирање у дубински слој његове емотивне и естетске структуре, до нивоа на којем се остварује неки вид епифаније и књижевне идентификације. Тумачењу уметничке приповетке претходе обавезне методичке радње: мотивисање ученика за читање; изражајно (интерпретативно) читање конкретне приповетке; рецепција и аналитичко-синтетички приступ при њеном тумачењу. Ове ставове разлаже, анализира и синтетички уобличава на приповеци *Добра рода* Стојанке Грозданов Давидовић.

У даљој анализи даје модел групног, индивидуалног и фронталног рада и доказује предности проблемског приступа уметничком тексту у настави. Овај приступ је, по његовом мишљењу, делотворан и у тумачењу стилских и естетских вредности и карактерних особина главних јунака. Полазне основе за анализу назначене приповетке су мотивација ученика, давање истраживачких задатака, изражајно читање, доживљај садржине текста, видови рецепције и уочавање и дефинисање проблема. Интерпретације се реализује кроз активност група од којих свака добија посебне задатке у оквиру глобалне теме која је истакнута као проблемско питање интерпретације. У закључним разматрањима наглашава да је у постизању датих циљева неопходна продуктивна сарадња ученика и наставника, као и сарадња међу групама, које раде на различитим задацима у оквиру једне теме.

Осмо поглавље дисертације садржи методологију истраживања, предмет и циљ истраживања у оквиру теме која се изучава. Докторант констатује да се у методичкој пракси углавном реализују класични облици наставе, по устаљеном начину интерпретације, која подразумева доминацију монолошке, дијалогске и текст-методе. Сматра да савременој методичкој литератури недостају истраживања на основу којих би се утврдили иновативни методички приступи који ће заменити методе традиционалне наставе. Бави се истраживањем на основу којег ће се утврдити колико се проблемским приступом у обради књижевног текста може допринети бољим ефектима савремене наставе. Предности стваралачке наставе остварују се на активном односу ученика у оквиру одабраних методичких приступа и наставне методологије. При том поставља јасне о добро дефинисане циљеве и задатке истраживања и хипотезу: „Постоји значајна статистичка разлика у степену остварености наставних циљева приликом интерпретације уметничке приповетке код ученика код којих се интерпретацији приповетке приступа помоћу експерименталног иновативног проблемског приступа у односу на оствареност наставних циљева који се постижу код ученика анализом на традиционалан начин“. Потом дефинише зависне и независне варијабле, одређује узорак истраживања, истраживачке поступке и инструменте истраживања. На крају даје ток истраживања, обрађује

податке и синтетично уобличава резултате истраживања. Статистичком обрадом података утврђује колико се увођењем експерименталног фактора – проблемског приступа назначеном питању – остварују наставни циљеви у интерпретацији уметничке приповетке. У обради података користи дескриптивну и параметријску статистику, према Колмогоров-Смирновом тесту. У циљу отклањања „реметилачке варијабле“, врши и анализу „коваријансе“, да би утврдио деловање независних, на зависне варијабле. Анализом коваријансе обухваћена су два основна проблема: разлике у степену остварености наставних циљева међу члановима експерименталне и контролне групе и разлике у степену остварености наставних циљева у зависности од оцене из српског језика. На крају поглавља закључује да је суштина наведеног поступка у компарацији финалних резултата експерименталне и контролне групе.

Девето поглавље је краће, јер је ограничено на синтетично уопштавање резултата истраживања. У овој тематској целини докторант маркира и анализира утицај експерименталног методичког приступа на степен остварености наставних циљева, утицај мотивације ученика и њихово интересовање према читању уопште; колики је утицај усмереног читања праћеног истраживачким задацима на степен остварености постављених циљева и међузависност оцене и експерименталног фактора.

У закључку докторант сажима и синтетично уопштава претходне ставове, истраживања и погледе на конкретна питања и проблеме у оквиру назначеног методичко-методолошког изучавања. Списак литературе садржи 374 библиографске јединице, и неколико десетина часописа и зборника радова. Литература је добро одабрана и коришћена критички, у складу са функционалним захтевима научног истраживања.

II ОЦЕНА РАДА

(Критеријуми *Правилника Универзитета у Крагујевцу о пријави, изради и одбрани докторске дисертације*, прилог, бр. 2, тачка 2)

1. *Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у научној области*

Докторска дисертација мр Мирјане Стакић, *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе*, представља значајан допринос теорији и пракси методике наставе српског језика и књижевности.

Досадашња тумачења уметничке приповетке и њене интерпретације у настави, имала су, углавном карактер општости. Ова дисертација, поред општих образаца и модела, нуди, први пут у нашој методичкој теорији и науци, конкретно тумачење естетских, тематских и идејних вредности књижевног текста у млађим разредима основне школе.

За разлику од традиционалне методике која анализи књижевног текста приступа шаблонском применом методичких поступака, докторант даје нови, флексибилнији модел тумачења уметничке приповетке. Савремени методички приступ темељи се на уважавању индивидуалних способности и предиспозиција

ученика и на специфичности уметничког текста који се обрађује. Књижевно дело својом структуром такође одређује конкретне методичке и методолошке приступе. Најбољи ефекти остварују се методичким приступима који полазе од рецепцијских могућности ученика и омогућују да се успостави одговарајући проблемски приступ тексту уметничке приповетке. До ових ставова кандидат је дошао функционалним коришћењем одабране литературе и ранијих изучавања и резултатима сопствених истраживања у конкретној научној области.

Кандидат аргументовано доказује да је модерна интерпретација уметничке приповетке усмерена њеном иманентном проучавању. Основно полазиште проучавања је уметнички текст. У анализи и синтези његових значења неопходно је вршити анализу и синтезу, као две компоненте истог мисаоног и естетског процеса. То је начин да се осветли функционисање целокупне текстуалне структуре. При том ваља знати да конкретна приповетка својом комплексном природом условљава који ће структурални елементи у анализи добити примарну улогу.

У раду се доказује да је приповетка јединствена уметничка целина, те се са тог становишта мора приступити њеном тумачењу и анализи. Композициона анализа њене структуре захтева садејство савремених методичких приступа. Ваља користити функционалне и отворене методичке поступке које имају упориште у науци и теорији књижевности, а базирају се на спољашњем и унутрашњем проучавању књижевног текста.

Изучавањем уметничке приповетке кандидат изводи јасно дефинисане ставове о потреби функционалног повезивања науке књижевности и методике наставе, јер се на тај начин остварује функционална примена позитивистичке, биографске, психоаналитичке, историјске, филозофске, компаративне, социолошке, структуралистичке, семиотске, лингвистичке, феноменолошке и других метода у настави књижевности. Научни допринос дисертације мр Мирјане Стакић, остварује се и потврђује трансфером нових знања у сферу сродних дисциплина. Сазнања која нуди дисертација биће од користи свима који се баве наставом и проблемима учења – педагозима дидактичарима, психолозима и др.

2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

На основу свестране анализе структуре, садржине, форме и начина на који докторант приступа изучавању уметничке приповетке и проблему њене интерпретације у настави, Комисија је мишљења да је докторска дисертација ***Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе***, резултат темељног и оригиналног научно-истраживачког рада. Питања и проблеми који су изучавани, одувек су актуелни у теоријској и методичкој литератури и у свим облицима наставе, у свим фазама образовања.

Тематски оквир истраживања је јасно дефинисан и оснажен добро одабраном и функционално коришћеном литературом из назначене области српских и светских методичара, теоретичара и естетичара. Постављене хипотезе су добро маркиране и применом различитих методичко-методолошких приступа потврђене и илустративно доказане, на уметничким текстовима одабраних

приповедних модела из српске и стране књижевности. Техником анкетирања и експерименталне методе, на добро одабраним узорцима, кандидат је остварио значајне помаке у теоријској и методичкој науци о уметничком тексту и његовој наставној интерпретацији. Такав искорак је направио захваљујући оригиналним и ефикасним инструментима истраживања. Остварени резултати су вредновани одговарајућим статистичким табелама и мерама.

Назначене вредности дисертације потврђују да је кандидат мр Мирјана Стакић, показао способност за самостално изучавање конкретног научног проблема, истраживачку упорност и самосвојан приступ у дефинисању и уопштавању резултата научног истраживања. На тај начин је својом дисертацијом дао значајан прилог науци о књижевности, нарочито интерпретацији и тумачењу књижевноуметничког текста са становишта стваралачке и проблемске наставе.

3. Преглед остварених резултата рада кандидата у научној области

Свој стручни и научни рад мр Мирјана Стакић је показала резултатима рада у оквиру професије којом се бави. Аутор је два школска уџбеника из области наставе српског језика и књижевности и више стручних и научних радова из области методике, теорије и књижевне историје. Учесник је више домаћих и међународних скупова на којима је имала радове, реферате или саопштења. Осим тога огледала се и на пољу лепе књижевности, о чему говоре збирке поезије, прозе и неколико романа.

Конкретна дела и радови из наведених области, као и учешће на скуповима, дати су у биографији и библиографији кандидата, те их је овде непотребно понављати. Када се говори о сфери интересовања и испољених активности, може се говорити о три области у којима се кандидат исказао и потврдио као вредан научник, познавалац струке којом се бави и добар књижевник. Прва област је испуњена активностима кандидата на изради уџбеника из области методике наставе српског језика и књижевности и радовима методичко-методолошког карактера; друга књижевнокритичким радовима, а трећа делима из белетристике.

Из претходних запажања види се да уџбеници, монографски, стручни и научни радови, радови саопштени на научним скуповима, као и радови књижевнокритичког карактера и радови из белетристике, припадају експлицитно, или имплицитно научној области којом се кандидат бави у оквиру докторске дисертације. Ваља нагласити да је и књижевноуметнички рад кандидата од посебног значаја, јер је предност изучаваоца и тумача књижевности у чињеници ако је истовремено истраживач и добар стваралац.

4. Оцена испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација мр Мирјане Стакић, ***Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе***, обимом, садржином, истраживачким поступцима и оствареним резултатима изучавања, у потпуности одговара предмету и постављеним циљевима истраживања.

Иако по форми обимна, дисертација је складно компонована, оснажена добро одабраним методама научног истраживања и одговарајућим тематским целинама. Методологија истраживања одговара постављеним циљевима и задацима са становишта теоријског и емпиријског изучавања слојевитих значења уметничке приповетке и савремених видова школске интерпретације књижевног текста.

Језик којим је дисертација написана показује да докторант има изграђен стилски израз, јасне судове, добро формулисане у правилној реченици која одговара књижевној норми у оквиру постављених стандарда српског језика. И на тај начин оснажује се научна заснованост рада и могућност његове шире примене у проучавању књижевног дела са становишта методике и наставне праксе.

5. Научни резултати докторске дисертације

Докторска дисертација мр Мирјане Стакић, својом садржином и резултатима научног истраживања, представља запажен допринос изучавању, тумачењу, интерпретацији и рецепцији уметничке приповетке са становишта књижевне теорије, а нарочито у настави српског језика и књижевности, у методичкој теорији и у науци о књижевности. Од посебног је значаја чињеница да је кандидат у изучавањима уметничке приповетке, у односу на традиционалне видове интерпретације, учинио знатан искорак и дао нови модел стваралачке наставе који се може успешно остварити проблемским приступом у тумачењу слојевитих значења уметничког текста. На тај начин је остварио виши квалитет интерпретације уметничке приповетке и открио нове могућности креативног приступа у продуктивној примени интегративних методолошких поступака и наставних метода

Научни допринос дисертације *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе*, проистиче из чињенице да тумачење уметничке приповетке у дискурсу ранијих изучавања није имало опсег интересовања, нити научне резултате које овај жанр заслужује. Садржај и нова сазнања у методичком приступу уметничком тексту знатно проширују досадашњи ниво и квалитет знања из методичко-дидактичке науке, нарочито у оној области која се бави модерним приступом у интерпретацији и тумачењу уметничког текста у настави и науци о књижевности. Кандидат је јасно дефинисао нове начине у тумачењу књижевног текста и различите могућности у реализацији очекиваних квалитета наставе.

Ова опсежна дисертација, писана савесно и скрупулозно, на махове и полемички у односу на традиционалне приступе и методе у интерпретацији уметничког текста, садржи читав низ научно заснованих судова и оцена, којима се осветљава и продубљује степен досадашњих знања о уметничкој причи за лецу и о методичким приступима током школске интерпретације. То обогаћује знања наставника у области модерне проблемске и продуктивне интерпретације књижевног текста у стваралачкој настави српског језика и књижевности, првенствено у млађим разредима, али и у доцнијим фазама школовања. Нашој методичкој науци и наставној пракси недостајала је једна оваква студија, која на

основу доследно спроведених истраживања нуди нова сазнања и функционалну примену савремених, конкретних методичких и методолошких истраживања.

6. Применљивост и корисност резултата у теорији и пракси

Обимом питања и проблема којим се бави и садржајем нових чињеница и података, дисертација мр Мирјане Стакић *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе*, нуди широк спектар знања која ће наћи функционалну примену у области књижевне и методичке теорије, а нарочито у наставној пракси и другим видовима васпитнообразовног рада.

Поштујући законитости теорије и естетског вредновања, кандидат је дао одговор на питање шта је то уметничка приповетка и које су њене особености; осветлио битна својства стила и језика, књижевне јунаке, идејну, тематску и естетску вредност њене слојевите структуре и дефинисао методе и методолошке приступе у тумачењу и интерпретацији књижевног текста на свим нивоима школске наставе. Са тог становишта овај рад је од велике користи, како теоретичарима, тако и практичарима који се баве проблемима васпитнообразовног рада.

Дисертација има посебан значај у оној сфери наставе која инсистира на продуктивним методама обраде књижевног дела, а посебно када је реч о стваралачкој настави проблемског типа. Применом досегнутих сазнања из ове дисертације направиће се знатан искорак у осавремењавању и иновацији наставе српског језика и књижевности. Аутори уџбеника и приручника из области наставе српског језика и књижевности, али и ствараоци из сродних дисциплина, добиће у вредностима ове дисертације драгоцену литературу и користан извор нових знања у оквиру области којом се баве.

Општи је став Комисије да дисертација мр Мирјане Стакић, представља значајан допринос у теоријској области методике и сродних дидактичких дисциплина, као и у области функционалне примене модерних методичко-методолошких достигнућа.

7. Начин презентирања резултата научној јавности

Своје погледе и ставове о уметничкој приповеци докторант је исказивао и раније, низом стручних и научних радова и саопштења на научним скуповима. Овде је, први пут, дао заокружене, целовите и јасно формулисане погледе о уметничкој приповеци, са становишта теорије и методичко методолошке примене у настави српског језика и књижевности. Дисертација *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе*, по оствареним вредностима своје структуре представља значајан допринос дидактичко-методичкој теорији и литератури у настави српског језика и књижевности, на свим нивоима образовања. Имајући то у виду, Комисија сматра да је најбољи начин презентације научних и стручних вредности истраживачког рада докторанта, објављивање ове дисертације у целини.

III ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

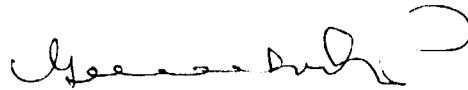
Докторска теза *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе*, мр Мирјане Стакић, примереним методолошким поступцима вредновања, обимом и квалитетом грађе и научно-истраживачког рада, представља оригиналан и значајан научни допринос теорији и пракси Методике наставе српског језика и књижевности, и тиме испуњава све услове за јавну одбрану.

IV ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

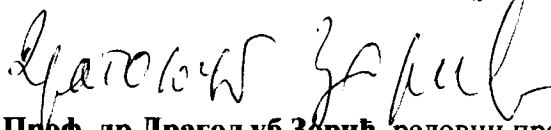
На основу претходних ставова и закључака, Комисија сматра да је мр Мирјана Стакић радом *Методички приступ уметничкој приповеци у настави српског језика и књижевности од првог до четвртог разреда основне школе*, успешно остварила свој теоријско-методички и научни циљ и задатак, те нам је част да предложимо Научно-наставном већу Учитељског факултета у Ужицу, Универзитета у Крагујевцу, да усвоји овај Извештај и омогући кандидату јавну одбрану дисертације, пред истом комисијом.

У Ужицу,
26. 04. 2011. године

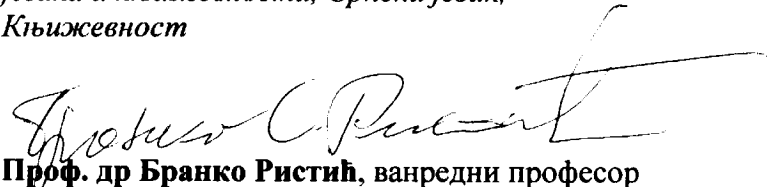
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Проф. др Миомир Милинковић, редовни професор
Учитељског факултета у Ужицу за ужу
наставну област *Методика наставе српског
језика и књижевности, Српски језик,
Књижевност, Књижевност за децу, Реторика*

Проф. др Драгољуб Зорић, редовни професор
Учитељског факултета у Ужицу за ужу
наставну област *Методика наставе српског
језика и књижевности, Српски језик,
Књижевност*

Проф. др Бранко Ристић, ванредни професор
Учитељског факултета у Лепосавићу, за ужу
наставну област *Методика наставе српског
језика и књижевности, Српски језик,
Књижевност, Књижевност за децу*